

Keskusteluaiheita - Discussion papers

No. 680

Reija Lilja - Eija Savaja

EN ÖVERSIKT AV SYSTEMET FÖR ARBETSLÖSHETSSKYDD I FINLAND*

Studien är gjord på uppdrag av Ämbetsmannakommittén
för arbetsmarknad och arbetsmiljö i Nordiska ministerrådet
(EK-A,NMR)

* Vi vill tacka Eija Källström för översättning av den finskspråkiga
versionen till svenska.

LILJA, Reija - SAVAJA, Eija, EN ÖVERSIKT AV SYSTEMET FÖR ARBETSLÖSHETSSKYDD I FINLAND, Helsinki: ETLA, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, The Research Institute of the Finnish Economy, 1999, 21 s. (Keskusteluaiheita, Discussion Papers, ISSN 0781-6847; No. 680)

SAMMANDRAG: I denna rapport beskrivs grunddragen i det finländska arbetslöshetsskyddssystemet år 1998 samt de förändringar som skett i arbetslöshetsskyddssystemet och den aktiva arbetskraftspolitiken under 1990-talet. I Finland tryggas utkomsten under arbetslöshetstiden antingen med arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd. En arbetslös som uppfyller kravet på viss tid i arbete erhåller arbetslöshetsdagpenning antingen i form av inkomstbunden dagpenning eller grunddagpenning. Inkomstbunden dagpenning erhåller en sådan arbetslös, som uppfyller kravet på viss tid i arbete och som motsvarande tid varit medlem i arbetslöshetskassan. Arbetsmarknadsstöd betalas på basen av behovsprövning till de arbetslösa, som inte erhåller arbetslöshetsdagpenning. Systemet är mycket täckande och nuförtiden faller nästan alla arbetslösa arbetssökande inom ramen för arbetslöshetsstödet. Efter mitten av 1990-talet, då återhämtningen från den djupa depressionen tagit fart i Finland, har arbetslöshetsskyddssystemet vidareutvecklats. Med förändringarna har man strävat till att aktivera arbetssökandet och skapa incitament till att få arbete på den öppna arbetsmarknaden.

NYCKELORD: arbetslöshetsskyddssystem, arbetssökande

LILJA, Reija - SAVAJA, Eija, AN OVERVIEW OF THE UNEMPLOYMENT BENEFIT SYSTEM IN FINLAND, Helsinki: ETLA, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, The Research Institute of the Finnish Economy, 1999, 21 s. (Keskusteluaiheita, Discussion Papers, ISSN 0781-6847; No. 680)

ABSTRACT: In this report we describe basic features of the Finnish unemployment benefit system in 1998 and changes that occurred in this system and active labour market policy in the 1990s. In Finland the unemployed are supported by two schemes: through an unemployment allowance system or through labour market support. Depending on their work history, the unemployed can receive either earnings-related or basic unemployment allowance. Earnings-related unemployment allowance is paid to people who have been members of the unemployment insurance funds for a given period. Labour market support is means-tested and it is meant for people who do not receive unemployment allowance. The unemployment benefit system is quite comprehensive, and nowadays almost all unemployed job seekers are covered by the system. Since the mid 1990s, when the recovery from the deep recession began in Finland, the unemployment benefit system has undergone further changes. The objective of these changes has been to activate job search and to create incentives to become employed in the open labour market.

KEY WORDS: unemployment benefit system, job search

1 Inledning

Den första arbetslöshetskassan i Finland grundades år 1895. Kassan grundades av Boktryckarförbundet, som finansierade sin verksamhet med aftonunderhållning, lotterier, syjuntor och donationer. Generalguvernör Bobrikoff erbjöd understöd ur offentliga medel, vilket ändå inte godtogs av arbetslöshetskassan. Den ansåg sådana bidrag vara "en kränkning av arbetarens mänskovärde och främmande för det finländska rättsbegreppet".¹

Finland blev självständigt år 1917. Samma år utfärdades en förordning om arbetslöshetskassorna. Från och med ingången av år 1918 betalade staten hälften av arbetslöshetsunderstödet. Den andra hälften fick den kommun betala, där kassamedlemmen senast hade vistats. Kommunernas betalningsskyldighet slopades år 1921. Författningen kullkastades genom lagen om arbetslöshetskassor, som utfärdades år 1934 och var i kraft fram till utgången av år 1984. I början av år 1985 genomfördes en helhetsreform av arbetslöshetsskyddet, vilket skapade grunden för det system som nu är i bruk i Finland.

Nuförtiden tryggas utkomsten för en person som blivit arbetslös i huvudsak med arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd. Arbetslöshetsdagpenning betalas till person som tidigare varit sysselsatt i arbetslivet antingen som grunddagpenning eller som inkomstrelaterad dagpenning. Medlemmar i arbetslöshetskassa får under vissa förutsättningar inkomstrelaterad dagpenning. Medlemskap i arbetslöshetskassa är frivilligt. Avsikten med den inkomstrelaterade dagpenningen är att bibehålla den arbetslösa personens inkomst på en rimlig nivå i förhållande till den normala inkomsten före arbetslösheten. Grunddagpenningen tryggar enbart minimiutkomsten för den arbetslösa. Arbetsmarknadsstöd utbetalas till personer som för första gången kommer ut på arbetsmarknaden eller till långtidsarbetslösa. Avsikten med stödet är att trygga den arbetslösas utkomst och att förbättra personens möjligheter att placera sig i arbetslivet. Personer, som inte är berättigade till arbetslöshetsskydd, eller vars inkomster annars inte räcker till för att fylla behov, kan ansöka om behovsprövat utkomstskydd.²

I denna rapport beskrivs Finlands system för arbetslöshetsskydd under 1990-talet. I avsnitt 2 beskrivs grunddragen i systemet för arbetslöshetsskydd sådana de var den 1 januari 1998. I avsnitt 3 rapporteras om centrala förändringar i systemet för arbetslöshetsskydd under 1990-talet. Avsnitt 4 beskriver kort systemets finansieringsbas i Finland. I avsnitt 5 beskrivs Fin-

¹ Myllyharju (1993).

² Varma-Sampo: "Utkomstskydd 1998".

lands arbetslöshet och arbetskraftspolitik under åren 1990-97 med hjälp av några centrala nyckeltal.

2 Specifika drag i systemet för arbetslöshetsskydd ³

2.1 Förutsättningar för att få arbetslöshetsskydd

Rätt till arbetslöshetsdagpenning har en 17-64-årig arbetslös, som bor i Finland, anmäler sig på arbetskraftsbyrån, söker heltidsarbete, är arbetsför och står till arbetsmarknadens förfogande. Därtill förutsätts att den arbetslösa inte har kunnat anvisas arbete eller utbildning och att han eller hon uppfyller arbetsvillkoret.

För en löntagare uppfylls arbetsvillkoret när han eller hon, efter att ha fyllt 16 år, varit i avlönat arbete i minst 43 veckor under de två år som föregått arbetslösheten. Arbetstiden bör ha uppgått till minst 18 timmar i veckan och lönen ha varit i enlighet med kollektivavtal. Om branschen inte omfattas av kollektivavtal bör helhetslönen per månad vara åtminstone 40 gånger grunddagpenningens storlek. För att erhålla den inkomstrelaterade delen bör arbetstagaren dessutom ha uppfyllt arbetsvillkoret under det att han eller hon varit medlem i arbetslöshetskassa. Arbetsvillkoret för företagare uppfylls, om personen verkat som företagare i minst två år under de fyra år som föregått arbetslösheten och om företagarkerksamheten varit tillräckligt omfattande. Företagarkerksamheten tillgodoräknas i företagarens arbetsvillkor vad gäller den inkomstrelaterade dagpenningen från och med 1.1.1995 och vad gäller grunddagpenningen från och med den 1.1.1994. För att få den inkomstrelaterade dagpenningen bör företagaren ha varit medlem i företagarnas arbetslöshetskassa i 2 års tid.

I arbetsvillkoret kan inräknas arbete i annat EU- eller EES-land, men i regel enbart efter det att personen arbetat i Finland åtminstone en månad. I arbetsvillkoret kan också medräknas högst 16 sådana veckor, då arbetstagaren fått utbildningsstöd för arbetskraftsutbildning under tiden 1.1.1997-31.12.1998. Därtill inbegrips arbetskraftspolitiska åtgärder i arbetsvillkoret, om den arbetslösa därigenom fått ett arbete i enlighet med kollektivavtal.

³ Kapitlet baserar sig i huvudsak på Varma-Sampos publikation "Utkomstskydd 1998". Kapitlet presenterar centrala stadganden i utkomstskyddet, och alla detaljer har inte kunnat behandlas lika ingående som de gjorts i publikationen som utgör grund för kapitlet.

Granskningsperioden för inkomstrelaterad dagpenning som utbetalas till arbetstagare och företagare förlängs av bland annat sjukdom, anstaltsvård, värnplikt, studier och barnavård. Förlängningen kan högst vara 7 år.

Flere begränsningar är förknippade med att få arbetslöshetsdagpenning. Arbetslöshetsdagpenning beviljas inte person som är berättigad till sjukdagpenning, moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller som har beviljats ledighet på grund av havandeskap och förlossning eller barnavård. Person som får bidrag för specialvård av barn, rehabiliteringspenning, eller utbildningsstöd inom arbetskraftsutbildning, kan inte få arbetslöshetsdagpenning. Person som studerar på heltid har inte rätt till arbetslöshetsdagpenning under studietiden eller ferierna. Inte heller pensionärer får i regel arbetslöshetsdagpenning. Arbetstagare har inte rätt till arbetslöshetsdagpenning under den tid för vilken han eller hon erhåller lön för uppsägningstid eller semesterlön. Om arbetsförhållandet har upphört den 1.1.1997 utbetalas dagpenning inte för den tid för vilken ersättning betalts för inestående semesterdagar.

Person som är delvis arbetslös får arbetslöshetsdagpenning som s.k. jämkad dagpenning. Rätt till arbetslöshetsdagpenning kan gälla person vars arbetstid har förkortats till följd av permittering, vars arbetsförhållande på arbetsgivarens initiativ har ändrats till deltidsarbete, som arbetslös tagit emot deltidsarbete eller ett heltidsarbete för kortare tid än en månad, som arbetslös från sin huvudsyssla fortsätter sin bisyssla, eller som arbetslös har startat sådan företagsverksamhet som inte utgör hinder för att ta emot heltidsarbete. Jämkad dagpenning utbetalas inte, om arbetstiden överstiger 75 procent av den maximala arbetstid som inom branschen tillämpas för heltidsarbete.

Företagare har rätt till arbetslöshetsdagpenning endast då företagsverksamheten lagts ned eller bevisligen avbrutits. Företagaren har således inte rätt till jämkad arbetslöshetsdagpenning på grund av permittering eller övergång till deltidsarbete.

En arbetslös person kan ansöka om arbetsmarknadsstöd om han eller hon uppfyller övriga villkor för att erhålla arbetslöshetsdagpenning, men inte arbetsvillkoret, eller om han eller hon fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. Arbetsmarknadsstödet är behovsprövat. Personens egna inkomster beaktas i sin helhet och makens/makans inkomster till den del de överstiger 300 mark per månad. Behovsprövning tillämpas ändå inte för de 180 första dagarna i de fall, när arbetsmarknadsstödet beviljas efter att arbetslöshetsdagpenning utbetalts för maximitiden. Det tillämpas inte heller för arbetslös som fyllt 55 år och som har uppfyllt arbetsvillko-

ret, ej heller för arbetslös som deltar i arbetskraftsutbildning, arbetspraktik, arbetsprövning eller rehabilitering som arrangerats av arbetsförvaltningen.

De ungas rätt till arbetsmarknadsstöd har begränsats. En 17-åring får arbetsmarknadsstöd om han eller hon har yrkesutbildning. En 17-åring utan yrkesutbildning kan få arbetsmarknadsstöd för den tid han eller hon deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Även en arbetslös 18 -24-åring, som saknar yrkesutbildning, får arbetsmarknadsstöd då han eller hon deltar i sådana åtgärder. Dessutom har personen rätt till stöd för tiden mellan sådana verksamhetsperioder (s.k. arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstid), förutsatt att han eller hon inte utan godtagbart skäl vägrat ta emot erbjudet arbete eller delta i arbetskraftspolitisk åtgärd, låtit bli att söka in till yrkesutbildning, eller avbrutit sina studier.

Avgångsbidrag är en separat ersättning till en arbetstagare som fyllt 45 år, som förlorat sin arbetsplats på grund av att arbetsgivaren minskat arbetskraften av ekonomiska eller produktionstekniska orsaker, och som anmält sig som arbetssökande på arbetskraftsbyrån inom sex veckor efter uppsägningen. Därtill förutsätts att arbetstagaren på grund av ålder eller annat skäl har svårt att få nytt arbete. Den arbetssökande bör ändå stå till arbetsmarknadens förfogande och vara arbetsför. För att få ett avgångsbidrag bör en person ha arbetat flere år. Antalet år som krävs beror på vilket pensionssystem personen omfattats av under tiden innan arbetslösheten.

2.2 Arbetslöshetsskyddets varaktighet

Arbetslöshetsdagpenning utbetalas för högst fem dagar i veckan och för högst 500 dagar. I tiden inräknas också arbetslöshetsdagar för vilka personen fått arbetslöshetsersättning från något annat EU- eller EES-land. Då maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen har uppnåtts, kan den arbetslöse ytterligare utan behovsprövning få arbetsmarknadsstöd för 180 dagar. Rätten till arbetslöshetsdagpenning för en ny period på 500 dagar kan börja när den arbetssökande åter har uppfyllt arbetsvillkoret d.v.s. ha arbetat minst 10 månader inom två år (s.k. återkomstvillkor).

En person, som har fyllt 57 år innan maximitiden på 500 dagar har löpt ut, kan få dagpenning fram till utgången av den månad under vilken han eller hon fyller 60 år (s.k. rätt till tilläggsdagar). Därefter kan en arbetslös person som fyllt 60 år ansöka om arbetslöshetspension. Före år 1997 var åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar 55 år. Denna åldersgräns bibehålls för person som är född före år 1944, som har fått arbetslöshetsdagpenning 1.1.1997 och som har

förlorat sin arbetsplats senast 1.6.1996. Därtill garanteras möjlighet till utbildning eller rehabilitering för personer födda år 1942 eller senare, vilka har fyllt 55 år innan maximitiden för erhållandet av dagpenning har löpt ut. Om sådan arbetslös inte kan sysselsättas på den öppna marknaden och om lämplig utbildning eller rehabilitering ej heller kan ordnas, är den arbetslösa hemkommun skyldig att arrangera ett heltidsarbete för personen för en period på 10 månader. Detta garanterar en äldre mottagare av arbetslöshetsdagpenning en ny 500-dagars period för dagpenning, med hjälp av vilken den arbetslösa i sinom tid kan söka arbetslöshetspension, ifall arbetslösheten fortsätter.

Jämkad dagpenning utbetalas till högst ett belopp som motsvarar 150 fulla arbetslöshetsdagpenningar, dock för minst 18 och högst 24 månader. Denna begränsning gäller inte personer som fortsätter med en bisyssla som påbörjats före arbetslösheten. I maximibeloppen inräknas inte heller jämkade dagpenningar som utbetalts för tiden 1.7.1994-31.12.1997.

När den arbetssökande inte längre är berättigad till arbetslöshetsdagpenning, kan han eller hon ansöka om arbetsmarknadsstöd. Liksom arbetslöshetsdagpenningen utbetalas också arbetsmarknadsstödet för fem dagar i veckan. Någon maximitid har inte fastställts för utbetalningen av arbetsmarknadsstödet, utan det betalas så länge som arbetslösheten fortsätter.

2.3 Ersättningsnivå

Den inkomstrelaterade dagpenningen består av en grunddel och en del som baserar sig på inkomsten. Grunddelen är 120 mark om dagen. Därtill betalas 42 % av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen är större än 10 800 mark, är den inkomstrelaterade delen 20 procent av den del av dagslönen som överskrider denna gräns. Den inkomstrelaterade delen är således relativt sett större, ju mindre månadslönen före arbetslösheten har varit. Till exempel personer med månadslöner på 5 000, 10 000 ja 15 000 mark har i ersättningsgrad respektive 70 %, 55 % och 45 %.⁴

För löntagare räknas den inkomstrelaterade dagpenningen på hans etablerade beskattningsbara inkomst. Som grund ligger lönen under de 43 veckor under vilka arbetsvillkoret senast har uppfyllts. Om arbetet varit säsongsbetonat eller oregelbundet, används inkomsterna under det år som föregår arbetslösheten som grund för beräkningen. Om arbetstagaren redan erhållit arbetslöshetsdagpenning, och sedan igen uppfyllt arbetsvillkoret, utgör den nya arbetslöshetsdagpenningen ändå minst 80 procent av den tidigare dagpenningen (utan barnförhöjning).

Den inkomstrelaterade dagpenningen för en person som bedrivit företagsverksamhet fastställs enligt den arbetsinkomst, enligt vilken företagaren har försäkrat sig i företagarkassa under en tid av högst två år före arbetslösheten.

Dagpenningen utgörs av månadslönen minskad med 5 procent och dividerad med 21,5. Den inkomstrelaterade dagpenningen inklusive barnförhöjning kan högst uppgå till 90 procent av dagslönen. Den är ändå alltid minst så stor som grunddelen inklusive eventuell barnförhöjning.

Grunddagpenningen är 120 mark. Den utbetalas utan behovsprövning, ifall arbetsvillkoret i sin helhet uppfylls efter 1.1.1994. Arbetsmarknadsstödet är 120 mark liksom grunddagpenningen. Den arbetslösas och makens/makans inkomster minskar på arbetsmarknadsstödet, ifall de för den arbetslösa ensam överstiger 1500 mark och för ett par 5 040 mark i månaden. Inkomstgränsen höjs med 630 mark för varje barn under 18 år som den arbetslösa har att försörja. Till person som för första gången kommer ut på arbetsmarknaden, och som bor med föräldrarna, utbetalas 60 % av arbetsmarknadsstödet. Stödet utbetalas dock till fullt belopp under tiden för arbetskraftspolitiska åtgärder.

Jämkad dagpenning utbetalas till person som är delvis arbetslös och berättigad till grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning. Av arbetslöshetsdagpenning, som den arbetslösa i annat fall skulle ha erhållit, avdras hälften av den lön som intjänas under jämningsperioden. Jämningsperioden är vanligen en månad eller fyra på varandra följande kalenderveckor. Arbetsmarknadsstödet tillämpas på motsvarande sätt.

Person som får arbetslöshetsdagpenning får barnförhöjning, som med ett barn under 18 år är 24 mark, för två barn 35 mark och för tre eller flera barn 45 mark. För person som får arbetsmarknadsstöd är barnförhöjningen 40 procent av motsvarande belopp.

Arbetslöshetsdagpenningarna och arbetsmarknadsstödet utgör beskattningsbar inkomst på samma sätt som lön. Tiden, för vilken arbetslöshetsdagpenning utbetalas, berättigar också till pension. Förskottsinnehållning verkställs i enlighet med personens individuella skatteprocent.

Avgångsbidraget beräknas på basen av den sökandes arbetstider, arbetsår och inkomster. Grunddelen på 4000 mark får i regel alla som är berättigade till avgångsbidrag. Tjänsteårstillägg på 200 mark utbetalas för varje fullt arbetsår över 5 eller 8 år (beroende på bransch). På basen av lönens storlek kan ytterligare förvärvstillägg utbetalas på 2000-4000 mark. För en

⁴ Siffrorna har beräknats för en arbetslös utan familj.

person som blivit arbetslös i åldern 45-50 år utbetalas i avgångsbidrag 50 procent av det fulla avgångsbidraget. Till exempel en person, som blivit arbetslös som 58-årig, får 10 800 mark i avgångsbidrag, ifall han eller hon har 25 års arbetserfarenhet och lönen i arbetet varit 8 000 mark i månaden. Avgångsbidraget är skattefri inkomst.

2.4 Karenstid

Utbetalning av arbetslöshetsdagpenning börjar, när en person varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsbyrå i sammanlagt sju arbetsdagar under högst åtta kalenderveckor i följd (självrisktid). Jämkad arbetslöshetsdagpenning har en självrisktid motsvarande sammanlagt sju hela arbetslöshetsdagar. Självrisktiden beaktas endast en gång per maximitiden 500 dagar som den arbetslösa erhåller arbetslöshetsdagpenning.

Självrisktiden för arbetsmarknadsstödet är fem arbetsdagar. Arbetsmarknadsstödet självrisktid gäller till slutet av det år, under vilket självrisktiden har uppfyllts. Under därpå följande år förutsätts dock ingen ny självrisktid om arbetslösheten och arbetsmarknadsstödet fortsätter oavbrutet, eller om avbrottet varit högst två veckor. Arbetsmarknadsstödet till personer som för första gången kommer ut på arbetsmarknaden utbetalas efter en väntetid på fem månader. Ingen väntetid krävs, om den sökande har yrkesutbildning.

Olika karensstadganden reglerar utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd. Syftet är att skapa negativa ekonomiska incitament i sådana fall, när den arbetslösa är ovillig att arbeta, och med sitt eget handlande försöker förhindra att han eller hon blir anställd eller deltar i utbildning.

En arbetslös person är skyldig att ta emot arbete. Personen förlorar sin rätt till arbetslöshetsdagpenning under två månader, ifall han eller hon vägrar att ta emot ett arbete. Rätten till dagpenning förloras för en månad, om arbetet skulle ha varat högst fem dagar. Den arbetslösa behöver inte ta emot sådant deltidsarbete, för vilket lönen och den jämkade dagpenningen med avdrag för kostnader för arbetsresor är lägre än arbetslöshetsdagpenningen vid full arbetslöshet.

Den arbetslösa förlorar inte sin rätt till arbetslöshetsdagpenning under yrkesskyddstiden. Yrkesskydd innebär att den arbetslösa inte, under de tre första arbetslöshetsmånaderna, behöver ta emot sådant arbete som inte motsvarar hans eller hennes yrkeskompetens.

Ensamstående person förlorar sin rätt till dagpenning, om han eller hon vägrar ta emot heltidsarbete av stadigvarande karaktär utanför sin pendlingsregion. Samma gäller person med familj, vars familjeförhållanden inte utgör hinder för flyttning, ifall det på den nya orten finns en lämplig bostad till rimliga villkor.

Den arbetslösa kan, utan att förlora sin dagpenning, av vägande personliga orsaker vägra ta emot arbete utanför pendlingsregionen.

En person förlorar sin rätt till arbetslöshetsdagpenning under två månader, om han eller hon utan giltig orsak vägrar delta i arbetskraftsutbildning, själv förorsakar att han eller hon inte blir vald till en utbildning, eller avbryter utbildningen. För person under 20 år jämföras yrkesutbildning med arbetskraftsutbildning, ifall den studerande får skäliga sociala förmåner.

Dagpenningen förloras för två månader, om den arbetslösa vägrar att delta i åtgärder för att utreda arbetsförmåga eller arbetsförutsättningar.

Om den arbetssökande upprepade gånger vägrar ta emot arbete eller utbildning som erbjudits, beviljas dagpenning först då personen under tre månader arbetat eller deltagit i utbildning ordnad av arbetskraftsmyndigheterna.

Den arbetssökande förlorar sin rätt till arbetslöshetsdagpenning under tre månader, om han utan giltig orsak lämnat sitt arbete, eller själv är orsak till att arbetsförhållandet upphört. Om arbetet skulle ha varat högst fem dagar, utbetalas dagpenning inte under en månads tid.

Om det är den arbetslösas eget fel att arbetsavtal inte har ingåtts, är han eller hon inte berättigad till arbetslöshetsdagpenning under två månaders tid. Dagpenningen förloras likaså för en period på två månader, om den arbetssökande under sex månader före anmälningen till arbetskraftsbyrån har varit mindre än sex veckor på arbetsmarknaden, och inte kan förete godtagbart skäl till detta.

Arbetsmarknadsstödet dras in för två månader för person som upprepade gånger vägrar att delta i arbetskraftspolitisk eller annan sysselsättningsfrämjande verksamhet som arbetskraftsbyrån erbjuder. En två månaders karenstid får man också om man utan giltig orsak vägrar ta emot, avbryter eller genom eget förvållande blir avstängd från arbetskraftsutbildning. Det samma gäller om man utan giltig orsak avbryter arbetspraktik, yrkesväglednings- eller rehabiliteringsåtgärd.

Arbetsmarknadsstöd utbetalas emellertid utan självrisk- eller väntetid då en person deltar i arbetskraftsutbildning eller annan arbetskraftspolitisk åtgärd.

3 Centrala förändringar i systemet för arbetslöshetsskydd under åren 1990-98⁵

3.1 Förutsättningar för arbetslöshetsersättning

År 1990 tryggades utkomsten för arbetslösa personer med arbetslöshetsdagpenning, vilken utbetalades antingen som grunddagpenning eller som inkomstrelaterad dagpenning. Rätt till arbetslöshetsdagpenning hade 17-64-årig arbetslös person som bodde i Finland, hade anmält sig på Arbetskraftsbyrån, sökte heltidsarbete, var arbetsför och stod till arbetsmarknadens förfogande, och till vilken inte hade kunnat anvisas arbete eller utbildning. Dessa allmänna förutsättningar har varit i kraft under hela 1990-talet.⁶

År 1990 var grunddagpenningen behovsprövad, och betalades ut enbart till arbetslösa i behov av ekonomiskt stöd. Vid bedömningen av behovet beaktades nästan alla personliga inkomster och makas/makes inkomster till den de översteg ett bestämt belopp per månad. Behov av ekonomiskt stöd förutsattes ändå inte om personen fyllt 55 år, och om han eller hon uppfyllde arbetsvillkoret för utkomstskyddet. År 1994 slopades behovsprövningen för grunddagpenningen, och en ny behovsprövad stödform, arbetsmarknadsstödet, togs i bruk. Från och med år 1994 förutsatte också rätten till grunddagpenning att personen uppfyllt arbetsvillkoret.

Arbetsvillkoret för löntagare förutsatte under åren 1990-96 att den arbetslösa under de två år som föregått arbetslösheten varit minst 26 veckor i arbete. Arbetstiden bör under varje enskild vecka ha varit minst 18 timmar och lönen i enlighet med kollektivavtal. På arbetstagarens begäran kunde i arbetsvillkoret också medräknas period på fyra på varandra följande veckor, under vilken den sammanlagda arbetstiden var minst 80 timmar fördelad på respektive vecka.

År 1997 förlängdes arbetsvillkoret till 43 veckor. Arbetsvillkoret för företagare upptogs i lagen med början den 1.1.1995. Innan dess kunde en arbetslös företagare få arbetslöshetsdagpenning enbart på basen av att hans eller hennes företagarkerksamhet hade upphört. Under åren 1990-94 kunde också en sådan företagare få dagpenning, vars företagarkerksamhet kräv-

⁵ Kapitlet grundar sig på publikationer utgivna av Försäkringbolaget Pensions-Sampo (senare Varma-Sampo) "Utkomstskydd 1990-98".

⁶ I tabellerna 1.a - 1.c. beskrivs centrala drag i arbetslöshetssystemet under åren 1990-98.

de ringa tid eller väsentligt hade minskat (s.k. jämkad dagpenning). Från och med år 1995 utbetalades inte längre jämkad dagpenning till företagare, eftersom de nya stadgandena förutsatte att dagpenning enbart utbetalades ifall företagsverksamheten lagts ned eller avbrutits.

År 1990 utbetalades jämkad dagpenning till arbetslös person som tog emot deltidsarbete. Enligt den lagförändring som trädde i kraft 1.7.1990 utbetalades jämkad arbetslöshetsdagpenning också till en sådan person, vars arbetsförhållande på arbetsgivarens initiativ hade ändrats till deltidsarbete på basen av lagen om kollektivavtal.

Under åren 1990-98 har flere begränsningar gällt för utbetalning av dagpenning, varigenom man bland annat har försökt förhindra att överlappande socialförmåner utbetalas. Vad gäller andra begränsningar kan till exempel nämnas, att person som på grund av strejk eller lock-out blev arbetslös år 1990, inte fick dagpenning. Detta stadgande var inte längre i kraft år 1991. Med början i mars 1992 gällde att person som fick lön för uppsägningstid inte hade rätt till arbetslöshetsdagpenning under motsvarande tid. År 1994 hade heltidsstuderande inte längre rätt till arbetslöshetsdagpenning för semestertider som inföll mellan studieperioderna. År 1996 begränsades 17-19-åringars rätt till arbetsmarknadsstöd. Året därpå ställdes också mera stränga krav för utbetalning av arbetsmarknadsstöd till 20-24-åringar.

År 1998 aktiverades användningen av arbetsmarknadsstödet genom att ett kombinationsstöd togs i bruk. Det utbetalas till arbetsgivaren och består av en kombination av arbetsmarknads- och sysselsättningsstöd.

Systemet med avgångsbidrag var i kraft år 1990 och det erbjöd, liksom också år 1998, specialersättning till en äldre löntagare som mist sin arbetsplats då företaget minskat sin personal av produktionsmässiga eller ekonomiska orsaker.

3.2 Arbetslöshetsskyddets varaktighet

Utbetalningstiden för den inkomstrelaterade dagpenningen har under hela 1990-talet varit densamma. Utkomstskydd utbetalas för högst 5 dagar i veckan och för maximalt 500 dagar (under åren 1990-96 under fyra på varandra följande kalenderår). Då grunddagpenningen under åren 1990-93 var behovsprövad, utbetalades den utan begränsningar för fem dagar i veckan under hela arbetslöshetstiden. År 1994 begränsades tiden för utbetalning av grunddagpenningen till 500 dagar och arbetsmarknadsstödet började utbetalas utan begränsningar för hela arbetslöshetstiden.

En arbetslös, som fyllt 55 år innan maximitiden för erhållandet av dagpenningen löpt ut, fick år 1990 inkomstrelaterad dagpenning för 400 extra dagar (s.k. rätt till tilläggsdagar). År 1991 ändrades detta stadgande så, att arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar kunde utbetalas till en äldre arbetslös person ända fram till utgången av den månad, då personen fyller 60 år. År 1997 höjdes åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar till 57 år. Enligt de tidigare stadgandena kunde redan en 53-årig arbetslös komma in i ett "rör för arbetslöshetspension", där personen hade mycket få incitament kvar för att söka sig tillbaka till arbete. Genom att höja åldersgränsen ville man öka benägenheten för 53-55-åriga arbetslösa att söka sig tillbaka till arbete.

Jämkad arbetslöshetsdagpenning har under hela 1990-talet utbetalats för högst 150 dagar.

Under åren 1990-96 kunde rätten till arbetslöshetsdagpenning för en ny period på 500 dagar börja, när en person hade arbetat i sex månader under en tid av åtta månader (s.k. återkomstvillkor). Under samma tid var Arbetskraftsmyndigheterna under vissa omständigheter skyldiga att ordna stödarbete för långtidsarbetslösa. (Denna skyldighet slopades år 199x). Arbetsförhållandets längd i ett stödarbete var ofta minst sex månader. Detta innebar, att det i praktiken var möjligt för en person att få arbetslöshetsdagpenning under flere års tid utan att han eller hon en enda gång däremellan hade arbetat på den öppna arbetsmarknaden. År 1997 förlängdes arbetsvillkoret till 43 veckor och granskningsperioden för återkomstvillkoret ändrades från åtta månader till 24 månader. Bakgrund till reformen var en strävan att minska sådana sammanlagda effekter av arbetslöshetsskydd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som ledde till skevhet och passivitet på arbetsmarknaderna. Efter att återkomstvillkoret för arbetslöshetsskyddet har förlängts, kan däri ingå och ingår i praktiken också ofta, annat arbete än stödarbete.

3.3 Ersättningsnivå

År 1990 var grunddagpenningen 95 mark och den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstandel 45 procent. Fram till år 1998 hade grunddagpenningen stigit till 120 mark. Under hela granskningsperioden steg dagpenningen reellt sett med endast en procent. Under åren 1990-98 skärptes på olika sätt beräkningsgrunderna för dagpenningen så att kostnaderna för den rekordhöga arbetslösheten skulle kunna bäras. År 1992 sänktes den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstandel till 42 procent. Den lön, som låg som grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, minskades år 1993 med 1,5 procent beroende på arbetstagarnas pensionsbetalningar. Under åren 1994-98 utökades detta avdrag också med arbetstagarnas arbets-

löshetsförsäkringar. Även utbetalningsvillkoren för den jämkade dagpenningen har skärpts på olika sätt. Barnförhöjningarna var reellt sett på en högre nivå år 1990 än 1998. År 1996 sänktes arbetsmarknadsstödet barnförhöjningar till 40 procent av motsvarande ersättningsnivån för grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen.

Även villkoren för avgångsbidrag har skärpts. Till exempel en person, som blivit arbetslös som 58-årig, fick år 1990 i avgångsbidrag 16 668 mark, ifall han eller hon hade 25 års arbetsfarenhet och lönen i arbetet varit 8000 mark i månaden. År 1998 hade motsvarande summa minskat till 10 800 mark.

3.4 Karenstid

Åren 1990-96 var självrisktiden för arbetslöshetsdagpenningen 5 arbetsdagar under högst åtta veckor i följd. År 1997 höjdes självrisktiden till 7 arbetsdagar. Under åren 1990-96 räknades ingen ny självrisktid under ett och samma kalenderår, även om arbetslösheten däremellan avbrutits. För det följande kalenderåret beräknades en ny självrisktid, om arbetslösheten avbröts för en tid av 13 (senare 14) dagar. Från och med år 1997 beräknas självrisktiden bara en gång för maxiutbetalningstiden 500 dagar för arbetslöshetsdagpenning.

Ända till början av 1994 fick personer som hade varit utanför arbetsmarknaden och sen ansökte om arbetslöshetsunderstöd 6 veckors karens. Från 1994 fram till slutet av 1995 gällde för nykomlingar på arbetsmarknaden tre månaders väntetid (från 1996 var tiden förlängd till 5 månader) innan de kunde erhålla arbetslöshetsskydd.

Om en arbetssökande under åren 1990-97 vägrade ta emot arbete eller delta i arbetskraftsutbildning, eller med sitt eget handlande förorsakade sin arbetslöshet, förlorade han eller hon rätten till arbetslöshetsersättning under sex veckor. År 1998 höjdes denna karens till två månader. Under åren 1990-93 var endast personer under 50 år skyldiga att delta i arbetskraftsutbildning.

Om en person under åren 1990-97 upprepade gånger utan orsak vägrade ta emot arbete eller utbildning som erbjödits, beviljades dagpenning först då personen under minst åtta veckor hade arbetat eller deltagit i utbildning. År 1998 ökades denna tidsram till 3 månader. Under åren 1994-96 var karensen tre veckor, om det erbjudna arbetet skulle ha pågått i högst fem dagar. Om en person utan giltig orsak hade slutat sitt arbete, eller själv varit orsak till att arbetsförhållandet upphört, fick han eller hon år 1997 en karens på åtta veckor och år 1998 på tre må-

nader. Om arbetet skulle ha pågått högst fem dagar skulle karensen ha varit tre veckor år 1997 och en månad år 1998.

Höjningen av karenserna år 1998 ingick som en del i en helhetsreform av det arbetskraftspolitiska systemet, varigenom man har strävat till ett mera fungerande och flexibelt system. I reformarbetet har de arbetslösas rättigheter och skyldigheter omdefinierats.

4 Finansieringen av systemet för arbetslöshetsskydd

Den arbetslösas basskydd (grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd) finansieras i sin helhet av den finska staten. Till en början deltog staten, arbetsgivarna och arbetslöshetskassorna i finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen. År 1993 breddades basen för finansieringen av arbetslöshetsskyddet, och löntagarna kom med som ny finansieringskälla.

Finansieringsandelarna för utkomstskyddet fördelades år 1990 så, att staten betalade 48 procent, arbetsgivarna 47 procent och kassorna 5 procent av kostnaderna. År 1992 sjönk statens andel till 47,5 procent och kassornas andel steg till 5,5 procent. År 1993 minskades statens andel ytterligare med löntagarnas finansieringsandel på 2 procent, medan arbetsgivarnas och kassornas andelar bibehölls oförändrade. Under följande år betalade löntagarna 10 procent av utkomstskyddet och staten 52 procent. Arbetsgivarnas andel minskades till 32 procent. År 1997 hade statens andel av finansieringen sjunkit till 40 procent och arbetsgivarnas andel stigit till 41 procent. Löntagarna betalade 13 procent av utkomstskyddet och arbetslöshetskassorna fortfarande 5,5 procent.⁷

5 Nyckeltal för arbetslöshet och arbetskraftspolitik under åren 1990-97

Systemet för arbetslöshetsskydd testades hårt i Finland då ekonomin år 1991 dök ned i en djup lågkonjunktur. Året innan hade arbetslöshetsgraden varit bara 3,2 procent och antalet arbetslösa arbetssökande knappt 82 000 (tabell 2).⁸ År 1991 fördubblades antalet arbetslösa arbetssö-

⁷ Social- och hälsovårdsministeriets statistik.

⁸ I tabell 2.2. beskrivs antalet arbetslösa arbetssökande med tre olika mätare. Först rapporteras arbetsministeriets uppgifter om antalet arbetslösa arbetssökande. Uppgifterna grundar sig på register över arbetslösa arbetssökande, där permitterade inte inkluderats (1a). På andra plats rapporteras arbetslöshet enligt Statistikcentralens Arbetskraftsundersökning (2), omfattande antalet arbetslösa som uppgett sig ha sökt arbete under den senaste månaden. Detta är den officiella definitionen på arbetslöshet enligt EU-praxis. Permitterade enligt arbetsministeriets register blir med denna definition inte nödvändigtvis räknade som arbetslösa. Därför anges i tabell 2.2. ytterligare uppgifter om arbetslösa arbetssökande enligt arbetsministeriets register (1b), där permitterade är inkluderade (inte heller i dessa uppgifter inkluderas de som permitterats med gruppanmälan). Eftersom de permitterade i regel

kande och arbetslöshetsgraden steg till 6,6 procent. Som högst var arbetslöshetsgraden år 1994, nästan 17 procent. Då fanns det flere än 400 000 arbetslösa arbetssökande. Då ekonomin återhämtat sig har arbetslöshetsgraden långsamt sjunkit och hade år 1997 minskat till 12,7 procent.

Finlands system för arbetslöshetsskydd är mycket täckande i sin flerformighet. En arbetslös arbetssökande blir i Finland sällan helt utan arbetslöshetsskydd. År 1990 fick cirka 85 procent arbetslöshetsersättning av de arbetslösa arbetssökandena: 35 procent fick grunddagpenning och 50 procent inkomstrelaterad dagpenning. År 1997 fick nästan alla arbetslösa arbetslöshetsskydd under åtminstone en del av året. Då fick 6 procent grunddagpenning, 43 procent arbetsmarknadsstöd och 50 % inkomstrelaterad dagpenning.

Då sysselsättningsläget hade försämrats strävade arbetskraftsmyndigheterna till att lindra det upkomna arbetslöshetsproblemet med hjälp av en aktiv arbetskraftspolitik (tabell 3). Under år 1990 deltog drygt 47 000 arbetslösa i aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder, då antalet år 1997 redan uppgick till nästan 110 000. Andelen personer som deltog i åtgärderna utgjorde år 1990 knappt 2 procent av arbetskraften. År 1997 hade denna procentandel stigit till 4,5 procent. Man kan då anse cirka 2,5 procentenheter av minskningen i arbetslösheten bero på den aktiverade arbetskraftspolitiken.

År 1990 utgjorde kostnaderna i samband med aktiva och passiva arbetskraftspolitiska åtgärder cirka två procent av bruttonationalprodukten (tabell 4). År 1993 var kostnaderna i förhållande till bruttonationalprodukten som högst, 6,7 procent. Då användes endast 35 procent av medlen för aktiva åtgärder. Under de senaste åren har de passiva och aktiva åtgärderna erhållit i stort sett lika stora bitar av de disponibla medlen.

också får arbetslöshetsersättning, har mottagare av arbetslöshetsersättningar relaterats till antalet (1b). Antalet mottagare av arbetslöshetsersättningar grundar sig på bedömningar i Folkpensionsanstaltens statistiska årsbok (1997). Uppgifter om arbetslöshetssiffror i texten följer EU:s officiella definitioner, vilka på grund av kriteriet att söka arbete systematiskt är lägre än uppgifter som erhålls ur arbetsministeriets register.

Källförteckning

Försäkringsbolaget Pensions-Sampo (senare Varma-Sampo), *Utkomstskydd 1990-98*, Helsingfors

Myllyharju, Olavi (1993), *Suomen työttömyysturvajärjestelmän kehityshistoria*, mimeo, Helsingfors

Tabell 1.a

Centrala drag i systemet för arbetslöshetsskydd åren 1990-98

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
<i>Inkomstrelaterad dagpenning:</i>									
Maximitid för grunddagpenningen, dagar	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Rätt till tilläggsdagar:									
Nedre åldersgräns, år	55	55	55	55	55	55	55	57	57
Förlängd period	400 dgr	-60 år	-60 år	-60 år	-60 år	-60 år	-60 år	-60 år	-60 år
Jämkad arbetslöshetsdagpenning, varaktighet									
Maximalt antal dagar	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Minimi/maximi antal månader	18	18	18	18	18/24	18/24	18/24	18/24	18/24
Arbetsvillkor för löntagare:									
Minimiantal veckor	26	26	26	26	26	26	26	43	43
Minimiantal timmar/vecka	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Arbetsvillkor för företagare	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	2 år	2 år	2 år	2 år
Belopp för arbetslöshetsersättningen:									
Grunddagpenning, mk	95	105	116	116	116	118	118	118	120
Inkomstrelaterad del, %	45	45	42	42	42	42	42	42	42
90*del överstigande grunddelen, %	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Månad för löneutbetalning som använts som grund för beräkning av dagpenningen	6 mån	6 mån	6 mån	6 mån	6 mån	6 mån	6 mån	43 v.	43 v.
Daglön = (Månadslön - X %) / Y									
X	0	0	0	1,5	3,5	4,5	4,5	4,5	5,0
Y	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
Jämkad dagpenning = Dagpenning vid fullständig arbetslöshet - X * (Lön för deltidarbete - Y) mk									
X	0,75	0,75	0,75	0,75	0,80	0,80	0,80	0,50	0,50
Y	650	700	750	750	750	750	750	0	0
Barnförhöjning: 1 barn, mk	20	22	24	24	24	24	24	24	24
Barnförhöjning: 2 barn, mk	30	32	34	34	34	35	35	35	35
Barnförhöjning: 3 eller flere barn, mk	38	41	44	44	44	45	45	45	45

Tabell 1.b
Centrala drag i systemet för arbetslöshetsskydd åren 1990-98

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
<i>Grunddagpenning:</i>									
Behovsprövning	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Maximitid för dagpenningen, dgr	Nej	Nej	Nej	Nej	-1995	500	500	500	500
Rätt till tilläggsdag									
Nedre åldersgräns, år	Nej	Nej	Nej	Nej	--	55	55	57	57
Förlängd period					--	-60 år	-60 år	-60 år	-60 år
Jämkad arbetslöshetsdagpenning, varaktig- het									
Maximalt, antal dagar	Nej	Nej	Nej	Nej	--	150	150	150	150
Minimi/maximi, månader	Nej	Nej	Nej	Nej	--	18/24	18/24	18/24	18/24
<i>Arbetsvillkor för löntagare:</i>									
Minimi, veckor	Nej	Nej	Nej	Nej	26	26	26	43	43
Minimi, timmar/vecka					18	18	18	18	18
Arbetsvillkor för företagare									
Grunddagpenning, mk	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	2 år	2 år	2 år	2 år
Barnlägg: 1 barn, mk	95	105	116	116	116	118	118	118	120
Barnlägg: 2 barn, mk	20	22	24	24	24	24	24	24	24
Barnlägg: 3 eller flera barn, mk	30	32	34	34	34	35	35	35	35
Barnlägg: 3 eller flera barn, mk	38	41	44	44	44	45	45	45	45
<i>Arbetsmarknadsstöd:</i>									
Behovsprövning	--	--	--	--	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Maximitid för stödet	--	--	--	--	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Arbetsmarknadsstöd, mk	--	--	--	--	116	118	118	118	120
Barnlägg: 1 barn, mk	--	--	--	--	24	24	9,60	9,60	9,60
Barnlägg: 2 barn, mk	--	--	--	--	34	35	14	14	14
Barnlägg: 3 eller flera barn, mk	--	--	--	--	44	45	18	18	18

[illegible][illegible]

Tabell 2
Arbetslösa arbetssökande och mottagare av dagpenning

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
(a1) Helt arbetslösa arbetssökande (1a)	93 500	180 900	319 500	436 300	467 500	450 900	434 100	398 300
(a1') Helt arbetslösa arbetssökande (2)	81 800	168 500	292 500	404 700	408 400	381 900	362 600	313 800
(a1'') Alla arbetslösa arbetssökande (1b)	103 200	213 200	363 100	482 200	494 200	466 000	448 000	409 000
(a2) Helt arbetslösa arbetssökande i procent av arbetskraften (1b)	3,6	7,1	12,8	17,6	19,0	18,2	17,4	16,0
(a2') Arbetslöshetsgrad (2)	3,2	6,6	11,7	16,3	16,6	15,4	14,6	12,7
(b1) Mottagare av dagpenning (3)	87 400	215 200	367 300	481 600	492 000	461 000	442 300	405 700
(b2) Mottagare av dagpenning i procent av alla arbetslösa arbetssökande (4)	84,7	100,9	101,2	99,9	99,6	98,9	98,7	99,2

- (1a) Arbetsministeriet, arbetslösa arbetssökande exklusive permitterade
 (1b) Arbetsministeriet, arbetslösa arbetssökande inklusive permitterade.
 (2) Statistikcentralen, Arbetskraftsstatistik
 (3) I genomsnitt i slutet av månaden. Folkpensionsanstaltens statistiska årsbok 1997, Tabell 16, s. 60.
 (4) Det faktum att andelen personer som lyfter dagpeng är så stor beror på att det bland de personer som erhåller dagpeng också återfinns sådana som inte klassificeras som arbetslösa arbetssökanden. Till dessa hör permitterade på basen av gruppanmälan, personer som lyfter jämkad dagpenning samt personer som erhåller arbetsmarknadsstöd och delar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Tabell 3
Deltagare i aktiva arbetsmarknadsåtgärder

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
(c1) Deltagare i aktiva arbetsmarknadsåtgärder (1)	47 300	57 600	78 400	84 000	94 800	97 500	106 900	109 400
(c2) Deltagare i aktiva arbetsmarknadsåtgärder i procent av arbetskraften	1,8	2,3	3,1	3,4	3,8	3,9	4,3	4,4

(1) Arbetsministeriet

Tabell 4
Utgifter för passiva och aktiva arbetsmarknadsåtgärder, 1990-1997, miljoner mark

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
(a) Passiva åtgärder; dagpenningar och arbetslöshetspensioner (1)	5 917	10 999	18 595	24 023	23 942	22 041	21 163	19 942
(b) Aktiva arbetsmarknadsåtgärder (1)	5 181	6 812	8 614	8 338	8 574	8 719	9 924	9 675
(c) Aktiva/passiva åtgärder (b)/(a)	0,88	0,62	0,46	0,35	0,36	0,39	0,47	0,49
(d) Sammanlagda utgifter (a)+(b)	11 098	17 811	27 209	32 361	32 516	30 760	31 087	29 617
(e) Sammanlagda utgifter i procent av BNP (1)	2,15	3,63	5,71	6,71	6,36	5,59	5,39	4,79

(1) Arbetsministeriet (enligt OECD).

ELINKEINOELÄMÄN TUTKIMUSLAITOS (ETLA)
THE RESEARCH INSTITUTE OF THE FINNISH ECONOMY
LÖNNROTINKATU 4 B, FIN-00120 HELSINKI

Puh./Tel. (09) 609 900
Int. 358-9-609 900
<http://www.etla.fi>

Telefax (09) 601753
Int. 358-9-601 753

KESKUSTELUAIHEITA - DISCUSSION PAPERS ISSN 0781-6847

- No 654 JYRKI ALI-YRKKÖ, Rahoitustekijöiden vaikutus teollisuuden investointikäyttäytymiseen - Ekonometrinen analyysi yritystason aineistolla. 11.11.1998. 100 s.
- No 655 JYRKI ALI-YRKKÖ, Teollisuuden investoinnit ja rahoitustekijät. 11.11.1998. 82 s.
- No 656 JYRKI ALI-YRKKÖ - HANNU HERNESNIEMI - MIKKO MÄKINEN - MIKA PAJARINEN, Suomen ja Ruotsin talouselämän integroituminen. 11.11.1998. 48 s.
- No 657 TARMO VALKONEN - JUKKA LASSILA, Katsaus kansainväliseen eläkeuudistuskirjallisuuteen. 30.11.1998. 67 s.
- No 658 TARJA HEIKKILÄ, Yritysten ulkomaanyksiköiden pitkäaikaisen rahoituksen lähteet. 17.12.1998. 80 s.
- No 659 TAPIO SILVENNOINEN, Kilpailuttaminen sähkömarkkinoilla. 17.12.1998. 46 s.
- No 660 RITA ASPLUND - REIJA LILJA, Labour Market Transitions in Finland. Does background matter? 18.12.1998. 30 p.
- No 661 AJEET MATHUR, Finland - India Economic Relations. A Twinning Study of Trade and Investment Potential. 28.12.1998. 123 p.
- No 662 JUKKA LASSILA - TARMO VALKONEN, Social Security Financing and External Shocks. 04.01.1999. 39 p.
- No 663 JYRKI ALI-YRKKÖ - HANNU HERNESNIEMI - MIKKO MÄKINEN - MIKA PAJARINEN, Integreringen av Finlands och Sveriges näringsliv. 05.01.1999. 40 s.
- No 664 GRIGORI DUDAREV - MICHAEL ZVEREV, Energy Sector in Russia. Economic and Business Outlook. 15.01.1999. 49 p.
- No 665 JYRKI ALI-YRKKÖ - PEKKA YLÄ-ANTTILA, Omistus kansainvälistyy - johtamis- ja valvontajärjestelmät muuttuvat. 29.01.1999. 32 s.
- No 666 MIKKO MÄKINEN - MIKA PAJARINEN - SIRKKU KIVISAARI - SAMI KORTTELAINEN, Hyvinvointiklusterin vientimenestys ja teollinen toiminta 1990-luvulla. 08.02.1999. 67 s.
- No 667 OLAVI RANTALA, Tuotannon ja työllisyyden alueellisen ennustamisen menetelmät. 19.02.1999. 43. s.

- No 668 JARI HYVÄRINEN, Globalisaatio, taloudellinen kasvu ja syvenevä alueellistuminen. 02.03.1999. 68 s.
- No 669 JUKKA LASSILA, An Overlapping-Generations Simulation Model for the Lithuanian Economy.
- No 670 JUKKA LASSILA, Pension Policies in Lithuania - A Dynamic General Equilibrium Analysis.
- No 671 HENRI PARKKINEN, Black-Scholes-malli ja regressiopohjainen lähestymistapa stokastisen volatiliteetin estimointiin - Katsaus suomalaisten FOX-indeksioptioiden hinnoitteluun. 15.03.1999. 88 s.
- No 672 JUHA SORJONEN, An Econometric Investigation between Volatility and Trading Volume of the Helsinki and New York Exchanges: A Firm Level Approach. 26.03.1999. 99 p.
- No 673 ANTTON LOUNASHEIMO, The Impact of Human Capital on Economic Growth. 30.03.1999. 35 p.
- No 674 PASI SORJONEN, Ex-Dividend Day Behaviour of Stock Prices in Finland in 1989-90 and 1993-97. 30.03.1999. 29 p.
- No 675 PASI SORJONEN, Ex-Dividend Day Stock Returns and Tick Rules. 30.03.1999. 21 p.
- No 676 PASI SORJONEN, Ex-Dividend Day Stock Price Behaviour, Taxes and Discrete Prices; A Simulation Experiment. 30.03.1999. 28 p.
- No 677 JUHA HONKATUKIA, Kioton mekanismien käytön rajoittamisen vaikutukset Suomeen. 08.04.1999. 41 s.
- No 678 ANSSI PARTANEN - INKERI HIRVENSALO, North- and Westbound Foreign Trade Potential of the Baltic Rim. 28.04.1999. 17 p.
- No 679 GRIGORI DUDAREV, The Role of Technology in Shaping the Energy Future in Russia. 06.05.1999. 48 p.
- No 680 REIJA LILJA - EIJA SAVAJA, En översikt av systemet för arbetslöshetsskydd i Finland. 06.05.1999. 21 s.
- No 681 REIJA LILJA - EIJA SAVAJA, Olika sätt att söka arbete, attityder och motivation hos arbetssökande i Finland. 06.05.1999. 73 s.

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen julkaisemat "Keskusteluaiheet" ovat raportteja alustavista tutkimustuloksista ja väliraportteja tekeillä olevista tutkimuksista. Tässä sarjassa julkaistuja monisteita on mahdollista ostaa Taloustieto Oy:stä kopiointi- ja toimituskuluja vastaavaan hintaan.

Papers in this series are reports on preliminary research results and on studies in progress. They are sold by Taloustieto Oy for a nominal fee covering copying and postage costs.

d:\ratapalo\DP-julk.sam\06.05.1999